

UZASADNIENIE

Celem projektu ustawy jest określenie zasad realizacji planu społeczno-klimatycznego, w zakresie w jakim wdraża on Społeczny Fundusz Klimatyczny, zwany dalej „Funduszem”, o którym mowa w art. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/955 z dnia 10 maja 2023 r. w sprawie ustanowienia Społecznego Funduszu Klimatycznego i zmieniającego rozporządzenie (UE) 2021/1060 (Dz. Urz. UE L 130 z 16.05.2023, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem SFK”, podmioty uczestniczące we wdrażaniu tego Funduszu oraz tryb współpracy między nimi.

Ogólnym celem Funduszu jest przyczynianie się do sprawiedliwej społecznie transformacji w kierunku neutralności klimatycznej, zaś celami szczegółowymi są wspieranie gospodarstw domowych, mikroprzedsiębiorstw i użytkowników transportu znajdujących się w trudnej sytuacji – za pomocą tymczasowego bezpośredniego wsparcia dochodów oraz za pomocą środków i inwestycji mających na celu zwiększenie efektywności energetycznej budynków, obniżenie emisyjności ogrzewania i chłodzenia budynków, w tym przez integrację w budynkach wytwarzania energii odnawialnej i magazynowanie takiej energii – a także zapewnienie lepszego dostępu do bezemisyjnych i niskoemisyjnych mobilności i transportu.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 rozporządzenia SFK każde państwo członkowskie jest obowiązane do przedłożenia Komisji Europejskiej swojego planu społeczno-klimatycznego. Plan ma zawierać spójny zestaw istniejących lub nowych krajowych środków i inwestycji mających na celu wdrożenie nowego instrumentu, tak aby zapewnić przystępne cenowo ogrzewanie, chłodzenie i mobilność, jednocześnie wspomagając środki niezbędne do osiągnięcia celów klimatycznych Unii Europejskiej (UE) i przyspieszając ich realizację.

Należy podkreślić, że projektowana ustawa jest działaniem odrębnym, jednakże równoległym i komplementarnym, wobec samego planu społeczno-klimatycznego. Plan jest odrębnie procedowanym dokumentem merytorycznym, opracowywanym przez Polskę jako państwo członkowskie UE zgodnie z przepisami rozporządzenia SFK. Następnie, po przeprowadzeniu konsultacji publicznych, jest on przedkładany do zatwierdzenia przez Komisję Europejską, po czym staje się podstawą dla realizacji kamieni milowych i wartości docelowych w celu pozyskiwania dla Polski płatności z Funduszu.

Projektowana ustawa będzie natomiast zawierała rozwiązania operacyjne i proceduralne, służące ustanowieniu efektywnego systemu zarządzania i kontroli wdrażania planu społeczno-klimatycznego. Rozporządzenie SFK nie określa ani systemu instytucjonalnego wdrażania Funduszu, ani też systemu realizacji planu społeczno-klimatycznego, pozostawiając państwom członkowskim UE swobodę jego ukształtowania i wdrażania.

Projektowana ustawa będzie oparta na rozwiązaniach prawnych analogicznych do tych, które są stosowane w polityce spójności na podstawie ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Dz. U. poz. 1079, z późn. zm.). Ustawa nie będzie wskazywała imiennie instytucji zaangażowanych w realizację planu społeczno-klimatycznego, ani nie będzie definiowała obszarów interwencji finansowej (alokacji finansowych na poszczególne działania). Jednocześnie ustawa będzie określała m.in. możliwość angażowania instytucji

współrealizujących plan społeczno-klimatyczny (zarówno rządowych, jak i samorządowych) przez ustanawianie, w drodze porozumień albo umów, instytucji pośredniczących lub wdrażających, tryb wyboru projektów, wraz z procedurą odwoławczą.

Projekt ustawy przewiduje także zmianę ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198), ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027.

W ocenie projektodawcy – projektowana ustawa pozytywnie wpłynie na życie społeczne m.in. przez poprawę dostępności transportowej, wzmocnienie potencjału regionalnych i lokalnych mikroprzedsiębiorstw oraz poprawę jakości życia mieszkańców. Będzie miała również pozytywny wpływ na zdrowie Polaków przez obniżenie emisji CO₂, w związku z poprawą efektywności energetycznej budynków oraz rozwój zero i niskoemisyjnego transportu publicznego. Projektowana ustawa spowoduje widoczne zmiany dla odbiorców końcowych wsparcia znajdujących się w trudnej sytuacji, tj. gospodarstw domowych, mikroprzedsiębiorstw i użytkowników transportu:

1) gospodarstwa domowe: zmniejszenie energochłonności budynków oraz łagodzenie skutków rosnących cen energii dla najbardziej wrażliwych grup społecznych znajdujących się w trudnej sytuacji ekonomicznej;

2) mikroprzedsiębiorstwa: podniesienie odporności na wzrost kosztów paliw kopalnych oraz zmniejszenie energochłonności budynków i przez to rozwój i wzrost konkurencyjności na rynku;

3) użytkownicy transportu: zwiększenie oferty publicznego transportu zbiorowego dla osób zagrożonych ubóstwem transportowym, pośrednio poprawa stanu zdrowia (lepszemu dostęp do opieki zdrowotnej i niższa emisja CO₂ z transportu zbiorowego).

Uzasadnienie szczegółowe

Rozdział 1. Przepisy ogólne (art. 1–3)

W rozdziale 1 projektu ustawy określono przedmiot regulacji, tj. zasady realizacji planu społeczno-klimatycznego w zakresie w jakim wdraża on Fundusz, podmioty uczestniczące we wdrażaniu Funduszu oraz tryb współpracy między nimi.

W art. 2 projektu ustawy, w celu zapewnienia czytelności i jednoznaczności projektowanych regulacji ustawowych, zawarto definicje najważniejszych pojęć używanych w projektowanej ustawie.

Wśród definiowanych pojęć znalazła się m.in. kluczowa z punktu widzenia przedmiotu regulacji definicja planu społeczno-klimatycznego. W celu zdefiniowania tego pojęcia posłużono się odwołaniem do rozporządzenia SFK. Zgodnie z tą definicją planem społeczno-klimatycznym jest dokument, o którym mowa w art. 4 ust. 1 rozporządzenia SFK, stanowiący podstawę realizacji środków i inwestycji oraz działań w zakresie pomocy technicznej, objętych wsparciem z Funduszu.

W projekcie ustawy wskazano również, że pod pojęciem środków oraz inwestycji należy rozumieć odpowiednio środki oraz inwestycje, o których mowa w art. 4 ust. 1 rozporządzenia SFK, objęte wsparciem z Funduszu, wskazane w ramach planu społeczno-klimatycznego. Natomiast pod pojęciem pomocy technicznej należy rozumieć środki pieniężne przeznaczone na pokrycie kosztów, o których mowa w art. 8 ust. 3 rozporządzenia SFK, które są niezbędne do wdrożenia planu społeczno-klimatycznego.

Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 16 projektu ustawy pod pojęciem projektu należy rozumieć przedsięwzięcie przyczyniające się do osiągnięcia założonego celu środka albo inwestycji albo dotyczące pomocy technicznej, z określonym początkiem i końcem realizacji.

W art. 2 projektu ustawy zdefiniowano również pojęcia kamienia milowego (pkt 10) i wskaźnika (pkt 24) – określono, że należy je rozumieć tak, jak zostały one zdefiniowane odpowiednio w art. 2 pkt 5 i 6 rozporządzenia SFK.

W art. 3 projektu ustawy wskazano, że – o ile ustawa nie stanowi inaczej – zadania państwa członkowskiego określone w przepisach rozporządzenia SFK, w tym w zakresie negocjacji i podpisania umowy z Komisją Europejską, o której mowa w art. 19 ust. 1 tego rozporządzenia, wykonuje minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego.

Rozdział 2. Przygotowanie planu społeczno-klimatycznego (art. 4)

Zgodnie z projektem ustawy projekt planu społeczno-klimatycznego opracowuje – z uwzględnieniem strategii rozwoju, o których mowa w art. 9 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju – minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego w porozumieniu z właściwymi ministrami i we współpracy z zarządami województw oraz partnerami społecznymi i gospodarczymi. Projekt ten, zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 5 ust. 1 rozporządzenia SFK, jest poddawany konsultacjom publicznym.

Na wniosek ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego plan społeczno-klimatyczny jest przyjmowany przez Radę Ministrów w drodze uchwały, przed jego przekazaniem do Komisji Europejskiej. Po podjęciu przez Komisję Europejską decyzji wykonawczej, o której mowa w art. 17 ust. 1 rozporządzenia SFK, minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego:

- 1) podaje tę decyzję do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej;
- 2) ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” komunikat o adresie tej strony internetowej, a także o terminie, od którego decyzja ta jest stosowana.

Rozdział 3. System realizacji planu społeczno-klimatycznego (art. 5 i art. 6)

W rozdziale 3 projektu ustawy zawarto postanowienia dotyczące systemu realizacji planu społeczno-klimatycznego.

W art. 5 ust. 1 projektu ustawy określone zostało, że podstawę systemu realizacji planu społeczno-klimatycznego stanowią w szczególności przepisy prawa określające warunki i procedury działania podmiotów uczestniczących w realizacji planu społeczno-klimatycznego, w tym w realizacji środków lub inwestycji, wytyczne oraz plan społeczno-klimatyczny. Jednocześnie w ust. 2 wskazane zostało, że środek lub inwestycja będą realizowane na

podstawie przepisów właściwych dla działu administracji rządowej, w ramach którego będą one realizowane, natomiast w zakresie nieuregulowanym w tych przepisach zastosowanie będą miały przepisy projektu ustawy. W zakresie podstaw prawnych realizacji środków lub inwestycji przyjęte zostało zatem rozwiązanie analogiczne do rozwiązania przyjętego w zakresie inwestycji realizowanych w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności. Przez przepisy właściwe dla działu administracji rządowej należy zatem tu rozumieć przepisy merytoryczne, które znajdą zastosowanie w zależności od tematyki (przedmiotu regulacji), której będzie dotyczył dany środek lub inwestycja, tj. jeżeli będziemy mieć do czynienia np. z inwestycją środowiskową, to przepisami właściwymi będą zarówno przepisy środowiskowe, jak również np. przepisy budowlane czy o zagospodarowaniu przestrzennym, jeśli zaistnieje potrzeba ich stosowania.

W art. 6 projektu ustawy uregulowano narzędzie mające na celu zapewnienie jednolitości sposobu realizacji planu społeczno-klimatycznego i prawidłowości realizacji zadań i obowiązków określonych projektowaną ustawą. Przepis ten przewiduje, że minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego będzie mógł wydać wytyczne określające warunki i procedury realizacji planu społeczno-klimatycznego, skierowane do instytucji uczestniczących w jego realizacji i stosowane przez te instytucje na podstawie właściwego porozumienia albo umowy oraz przez beneficjentów na podstawie umowy o dofinansowanie projektu albo decyzji o dofinansowaniu projektu.

W przepisie tym określono również zakres wytycznych wskazując, że mogą one określać w szczególności:

- 1) że dofinansowanie projektu zostanie przekazane w jednej z form, o których mowa w art. 53 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021, str. 159, z późn. zm.);
- 2) w odniesieniu do kosztów pośrednich, że dofinansowanie będzie ustalone w formie stawki ryczałtowej na poziomie do 7% kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich, zgodnie z art. 54 lit. a ww. rozporządzenia 2021/1060;
- 3) zasady kwalifikowalności wydatków dotyczące wsparcia zwrotnego, w tym w zakresie płatności z tytułu opłat za zarządzanie i refundacji kosztów zarządzania poniesionych przez podmioty wdrażające wsparcie zwrotne.

Wytyczne oraz ich zmiany będą podawane do publicznej wiadomości na stronie internetowej ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, a komunikat o adresie strony internetowej, na której zostały one zamieszczone, będzie ogłaszany w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”. W art. 6 ust. 4 projektu ustawy wskazano, że wytyczne oraz ich zmiany będą stosowane od dnia ogłoszenia tego komunikatu.

Rozdział 4. System instytucjonalny służący realizacji planu społeczno-klimatycznego (art. 7–9)

System instytucjonalny służący realizacji planu społeczno-klimatycznego został skonstruowany w sposób analogiczny do krajowych programów polityki spójności z ministrem właściwym do spraw rozwoju regionalnego jako instytucją zarządzającą oraz z możliwością ustanawiania innych podmiotów (ze szczebla centralnego lub regionalnego) – na podstawie porozumień albo umów o powierzeniu zadań – instytucjami pośredniczącymi albo wdrażającymi.

W art. 7 projektu ustawy określone zostały zadania instytucji zarządzającej, którą zgodnie z projektowaną ustawą, będzie minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego. Do tych zadań będzie należało m.in.:

- reprezentowanie Rzeczypospolitej Polskiej w kontaktach z Komisją Europejską w zakresie związanym z realizacją planu społeczno-klimatycznego,
- koordynacja realizacji planu społeczno-klimatycznego,
- wnioskowanie o płatności do Komisji Europejskiej,
- sporządzanie i przekazywanie do Komisji Europejskiej deklaracji zarządczej oraz podsumowania przeprowadzonych audytów, a także sprawozdania z realizacji planu społeczno-klimatycznego,
- zapewnienie realizacji środków i inwestycji zgodnie z ustalonymi kamieniami milowymi oraz wskaźnikami,
- prowadzenie kontroli realizacji planu społeczno-klimatycznego,
- monitorowanie i ewaluacja realizacji planu społeczno-klimatycznego oraz wydawanie rekomendacji dotyczących osiągania kamieni milowych i wskaźników w ramach poszczególnych środków i inwestycji,
- zapewnienie, że wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji planu społeczno-klimatycznego będą poddawały się kontroli i realizowały obowiązki wynikające z rozporządzenia SFK,
- wybór projektów do dofinansowania,
- zawieranie z wnioskodawcami umów o dofinansowanie projektu lub podejmowanie decyzji o dofinansowaniu projektu,
- zapobiegania nadużyciom finansowym, korupcji i konfliktowi interesów oraz nadużyciom finansowym,
- odzyskiwanie kwot podlegających zwrotowi, na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych albo w umowie o dofinansowanie projektu, albo w decyzji o dofinansowaniu projektu,

– zlecanie płatności, o których mowa w art. 188 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,

– zarządzanie alokacją pomocy technicznej i określanie warunków wyboru projektów pomocy technicznej uwzględnionej w planie społeczno-klimatycznym.

Zgodnie z treścią art. 8 ust. 1 projektu ustawy, instytucja zarządzająca może powierzyć realizację części zadań związanych z realizacją planu społeczno-klimatycznego instytucji pośredniczącej, w szczególności:

1) wydawanie decyzji o zwrocie środków pieniężnych przeznaczonych na realizację planu społeczno-klimatycznego lub projektów oraz decyzji o zapłacie odsetek, o których mowa odpowiednio w art. 207 ust. 9 i art. 189 ust. 3b ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;

2) wydawanie decyzji o umorzeniu w całości albo w części oraz o odroczeniu albo rozłożeniu na raty spłaty należności wynikających z obowiązku zwrotu środków pieniężnych przeznaczonych na realizację planu społeczno-klimatycznego lub projektów, o których mowa w art. 61 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;

3) rozpatrywanie odwołań od decyzji, o których mowa w pkt 1 i 2, wydawanych w pierwszej instancji przez instytucję wdrażającą – w przypadku powierzenia zadań związanych z realizacją planu społeczno-klimatycznego instytucji wdrażającej.

Zgodnie z art. 8 ust. 2 projektu ustawy powierzenie ww. zadań instytucji pośredniczącej nie wyłącza odpowiedzialności instytucji zarządzającej za ich realizację.

Instytucja pośrednicząca może, za zgodą instytucji zarządzającej, powierzyć instytucji wdrażającej realizację wybranych zadań związanych z realizacją planu społeczno-klimatycznego (art. 8 ust. 3 projektu ustawy). Jednocześnie, powierzenie instytucji wdrażającej części zadań, nie zwalnia instytucji pośredniczącej z odpowiedzialności za ich realizację.

W zależności od charakteru instytucji pośredniczącej/wdrażającej powierzenie zadań będzie się odbywać w drodze porozumienia administracyjnego (jednostka z sektora finansów publicznych) albo umowy (jednostka spoza sektora finansów publicznych).

Ponadto, instytucja zarządzająca, a także instytucja pośrednicząca lub instytucja wdrażająca (za zgodą instytucji zarządzającej), może zlecać usługi związane z realizacją swoich zadań innym podmiotom, z wyłączeniem usług polegających na prowadzeniu kontroli systemowych służących sprawdzeniu prawidłowości realizacji zadań przez instytucje, którym instytucja zarządzająca lub instytucja pośrednicząca powierzyły zadania związane z realizacją planu społeczno-klimatycznego. Jednocześnie zlecenie ww. usług nie będzie wyłączało odpowiedzialności instytucji je zlecającej za realizację jej zadań.

Jednocześnie zgodnie z art. 9 projektu ustawy w przypadkach nieprawidłowej realizacji przez instytucję pośredniczącą lub instytucję wdrażającą powierzonych zadań, nieprzestrzegania przez te instytucje przepisów prawa lub działania niezgodnie z systemem realizacji planu społeczno-klimatycznego, instytucja powierzająca te zadania lub instytucja zarządzająca może:

- 1) wydać zalecenia instytucji, której powierzono zadania:
 - a) wskazujące uchybienia, które powinny zostać usunięte, oraz wskazać termin na ich usunięcie,
 - b) zobowiązując instytucję, której powierzono zadania, do podjęcia określonych działań naprawczych oraz wskazać termin ich wykonania;
- 2) wstrzymać albo wycofać część albo całość dofinansowania z pomocy technicznej dla instytucji, która dopuściła się uchybień oraz nie usunęła ich w terminie lub nie wykonała działań naprawczych.

Rozdział 5. Audyt planu społeczno-klimatycznego (art. 10)

Projekt ustawy przewiduje, że audyt będzie realizowany na zasadach stosowanych przy audycie krajowych programów polityki spójności oraz prowadzony przez instytucję audytową na podstawie przepisów o Krajowej Administracji Skarbowej, a jego celem będzie m.in. potwierdzenie prawidłowości gospodarowania środkami pieniężnymi, osiągnięcia kamieni milowych oraz wskaźników w ramach środka lub inwestycji oraz prawidłowości funkcjonowania systemu realizacji środka lub inwestycji.

Zgodnie z art. 10 ust. 4 projektu ustawy audytowi będą podlegać:

- 1) instytucja zarządzająca;
- 2) instytucje pośredniczące;
- 3) instytucje wdrażające;
- 4) beneficjenci;
- 5) inne podmioty oraz jednostki nieposiadające osobowości prawnej, działające na własny rachunek, uczestniczące w realizacji środka lub inwestycji.

Audyt będzie prowadzony zgodnie ze strategią audytu przyjętą przez instytucję audytową.

Instytucja audytowa będzie zobowiązana do przekazania instytucji zarządzającej wyników zakończonego audytu nie później niż na 45 dni przed upływem terminów, o których mowa w art. 20 ust. 1 rozporządzenia SFK.

Rozdział 6. Kontrola i nieprawidłowości (art. 11 i art. 12)

Rozdział 6 projektu ustawy jest poświęcony kontroli planu społeczno-klimatycznego, a także zagadnieniu nieprawidłowości, które mogą wystąpić w procesie jego realizacji, oraz ich korygowaniu.

Projekt ustawy przewiduje kontrole systemowe (służące sprawdzeniu prawidłowości realizacji zadań przez instytucje, którym powierzono zadania związane z realizacją planu społeczno-klimatycznego) oraz kontrole projektów (mające na celu sprawdzanie, czy udzielone finansowanie jest wykorzystywane w sposób prawidłowy oraz czy środki lub inwestycje w ramach planu zostały właściwie zrealizowane zgodnie ze wszystkimi mającymi zastosowanie przepisami). Kontrole projektów obejmują w szczególności:

- 1) weryfikację składanego przez beneficjenta wniosku o płatność;
- 2) kontrole w miejscu realizacji projektu lub w siedzibie podmiotu kontrolowanego;
- 3) kontrole w zakresie zasad udzielania pomocy publicznej oraz stosowania właściwych procedur dotyczących udzielania zamówień publicznych, jako odrębne kontrole na dokumentach lub jako element kontroli wskazanych w pkt 1 i 2;
- 4) kontrole krzyżowe służące weryfikacji występowania podwójnego finansowania.

Za przeprowadzenie kontroli będzie odpowiedzialna instytucja zarządzająca lub instytucja pośrednicząca albo wdrażająca, jeżeli takie zadanie zostanie im powierzane. W związku z prowadzoną kontrolą instytucje te współpracują ze sobą, wymieniając, na wniosek, informacje o przeprowadzonych kontrolach i ich wynikach, informacje pokontrolne oraz dokumentację kontroli.

Projektowana ustawa nakłada na beneficjentów obowiązek poddania się kontrolom projektów oraz określa ich obowiązki w tym zakresie, np. udostępnienia dokumentów związanych bezpośrednio z realizacją projektu, zapewnienia dostępu do pomieszczeń i terenu realizacji projektu czy umożliwienia sporządzenia kopii, odpisów lub wyciągów z dokumentów. Ponadto, jeżeli będzie to konieczne do stwierdzenia kwalifikowalności wydatków ponoszonych w ramach realizacji projektu, beneficjent będzie obowiązany do udostępnienia instytucji kontrolującej także dokumentów niezwiązanych bezpośrednio z jego realizacją.

Jednocześnie, zgodnie z art. 11 ust. 5 projektu ustawy, każdy podmiot uczestniczący w realizacji planu społeczno-klimatycznego, w szczególności beneficjent, jest obowiązany poddać się audytom lub kontrolom wykonywanym przez instytucję audytową, Komisję Europejską, Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF), Europejski Trybunał Obrachunkowy, inne podmioty do tego uprawnione na podstawie przepisów odrębnych, lub na zlecenie tych instytucji.

Ponadto w art. 11 projektu ustawy uregulowana została procedura przeprowadzania kontroli realizacji planu społeczno-klimatycznego, obejmująca m.in. możliwość przeprowadzania oględzin, kwestie dotyczące informacji pokontrolnej, w tym możliwości składania do niej zastrzeżeń przez podmiot kontrolowany i procedurę ich rozpatrywania.

Przepisy zawarte w art. 12 projektu ustawy dotyczą zagadnień związanych z nieprawidłowościami polegającymi na naruszeniu prawa wynikającymi z działania lub zaniechania każdego podmiotu uczestniczącego w realizacji planu społeczno-klimatycznego, z wyłączeniem państwa członkowskiego podczas wykonywania uprawnień władzy publicznej, które ma lub może mieć szkodliwy wpływ na budżet Unii Europejskiej przez obciążenie go nieuzasadnionym wydatkiem.

Stwierdzenie wystąpienia nieprawidłowości powoduje powstanie obowiązku podjęcia przez właściwą instytucję odpowiednich działań związanych z korygowaniem nieprawidłowych wydatków. Stwierdzenie wystąpienia nieprawidłowości oraz nałożenie wynikającej z niej korekty finansowej będzie poprzedzone czynnościami wyjaśniającymi prowadzonymi przez

właściwą instytucję, podczas których instytucja ta może uwzględnić wyniki kontroli przeprowadzonych przez inne uprawnione podmioty.

Do stwierdzenia wystąpienia nieprawidłowości, pomniejszenia wartości wydatków kwalifikowalnych ujętych we wniosku o płatność złożonym przez beneficjenta, nałożenia korekty finansowej nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 12 ust. 5 i 6 projektu ustawy wartość korekty finansowej wynikającej ze stwierdzonej nieprawidłowości jest równa kwocie wydatków poniesionych nieprawidłowo w części odpowiadającej kwocie finansowania pochodzącej z Funduszu. Wartość ta albo wartość wydatków poniesionych nieprawidłowo stanowiąca pomniejszenie wydatków, może zostać obniżona, jeżeli instytucja zarządzająca określi możliwość obniżania tych wartości.

W przypadku stwierdzenia wystąpienia nieprawidłowości:

1) przed zatwierdzeniem wniosku o płatność – instytucja zatwierdzająca wniosek o płatność dokonuje pomniejszenia wartości wydatków kwalifikowalnych ujętych we wniosku o płatność złożonym przez beneficjenta o kwotę wydatków poniesionych nieprawidłowo;

2) po zatwierdzeniu wniosku o płatność – właściwa instytucja nakłada korektę finansową.

Jeżeli w wyniku stwierdzonego wystąpienia nieprawidłowości instytucja zatwierdzająca wniosek o płatność dokona pomniejszenia wartości wydatków kwalifikowalnych ujętych we wniosku o płatność złożonym przez beneficjenta, a beneficjent nie zgadza się ze stwierdzeniem wystąpienia nieprawidłowości oraz pomniejszeniem wartości wydatków kwalifikowalnych, może zgłosić umotywowane zastrzeżenia, do których będzie stosowało się odpowiednio przepisy projektu ustawy dotyczące zgłaszania zastrzeżeń do informacji pokontrolnej.

Zgodnie z art. 12 ust. 9 projektu ustawy beneficjent nie ponosi konsekwencji finansowych wystąpienia nieprawidłowości, jeżeli wynika ona bezpośrednio z działania lub zaniechania właściwej instytucji lub organów państwa. Fakt zaistnienia takiej nieprawidłowości będzie stwierdzał minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego wykonujący zadania państwa członkowskiego.

W przypadku gdy nieprawidłowość wynika bezpośrednio z działania lub zaniechania właściwej instytucji anulowanie części albo całości dofinansowania w wyniku nałożenia korekty finansowej nie zwalnia instytucji, która dopuściła się uchybień, lub instytucji obowiązanej do wypłaty dofinansowania z obowiązku wypłaty równowartości dofinansowania należnego beneficjentowi. Ponadto instytucja, która dopuściła się uchybień, będzie miała obowiązek zapewnienia środków na wypłatę równowartości dofinansowania należnego beneficjentowi lub zwrotu kwoty równej kwocie dofinansowania już wypłaconego beneficjentowi.

Rozdział 7. Pomoc publiczna (art. 13)

Zgodnie z art. 13 ust. 1 projektu ustawy w zakresie, w jakim w ramach planu społeczno-klimatycznego będzie udzielana pomoc publiczna lub pomoc *de minimis* zastosowanie będą miały szczegółowe warunki i tryb jej udzielania. Projekt określa, że podmiotami udzielającymi

takiej pomocy są instytucja zarządzająca, instytucje pośredniczące, instytucje wdrażające lub beneficjenci, a także inne podmioty, o których mowa w art. 2 pkt 12 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 468). Podmiotami udzielającymi pomocy będą mogły być również inne podmioty określone w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 13 ust. 4 projektu ustawy. Przepis ten zawiera fakultatywną delegację dla właściwego ministra do określenia, w drodze rozporządzenia, szczegółowych przeznaczenia, warunków i trybu udzielania pomocy publicznej oraz pomocy *de minimis*, a także podmiotów jej udzielających.

Natomiast pomoc publiczna lub pomoc *de minimis* nieobjęta przepisami ww. rozporządzenia lub innymi przepisami będzie udzielana na warunkach i w trybie określonym w akcie będącym podstawą jej udzielenia.

Rozdział 8. Monitorowanie realizacji planu społeczno-klimatycznego (art. 14 i art. 15)

Realizacja planu społeczno-klimatycznego będzie podlegała monitorowaniu przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego.

Zgodnie z art. 15 projektu ustawy dane dotyczące środków, inwestycji oraz projektów pomocy technicznej, tj. dane, o których mowa w art. 21 ust. 2 lit. d rozporządzenia SFK, oraz dane dotyczące wyznaczonych kamieni milowych i wskaźników będą gromadzone w systemie teleinformatycznym.

Rozdział 9. Wybór projektów do dofinansowania i procedura ponownej oceny projektów (art. 16–28)

W rozdziale 9 projektu ustawy uregulowana została procedura wyboru projektów do dofinansowania oraz procedura odwoławcza w przypadku niewybrania projektu do dofinansowania.

Zgodnie z art. 16 ust. 4 projektu ustawy właściwa instytucja będzie dokonywała wyboru projektów do dofinansowania z planu społeczno-klimatycznego na podstawie przepisów właściwych dla realizacji odpowiednio określonych środków lub inwestycji lub ich części, z uwzględnieniem w szczególności terminu realizacji projektu, budżetu projektu oraz warunków kluczowych wynikających z planu społeczno-klimatycznego. W przypadku braku takich przepisów właściwa instytucja dokonuje wyboru projektów do dofinansowania zgodnie z przepisami projektowanej ustawy.

Jednocześnie na właściwą instytucję nałożono obowiązek przeprowadzenia postępowanie w zakresie wyboru projektów do dofinansowania w sposób przejrzysty, rzetelny i bezstronny, a także zapewnienia równego dostępu do informacji o warunkach i sposobie wyboru projektów do dofinansowania oraz równego traktowania wnioskodawców.

Ponadto, w art. 17 projektu ustawy ustanowiono przepisy gwarantujące wyłączenie z obowiązku udostępniania w trybie dostępu do informacji publicznej oraz w trybie dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie dokumentów i informacji przedstawianych przez wnioskodawców oraz czasowe ograniczenie w dostępie do dokumentów i informacji wytworzonych lub przygotowanych przez właściwe instytucje w związku z oceną dokumentów i informacji przedstawianych przez wnioskodawców. Brak wprowadzenia takich przepisów

mógłby skutkować dezorganizacją procesu wyboru projektów do dofinansowania z planu społeczno-klimatycznego, zagrażać jego bezstronności albo umożliwiać nieuczciwe praktyki polegające na powielaniu w ramach danego postępowania rozwiązań opracowanych przez innych wnioskodawców.

Projekt ustawy przewiduje dwa tryby wyboru projektów do dofinansowania z planu społeczno-klimatycznego – do dofinansowania może być wybrany projekt zgłoszony do objęcia wsparciem ze środków pieniężnych planu społeczno-klimatycznego przez podmiot jednoznacznie określony ze względu na charakter lub cel projektu, wskazany przez właściwą instytucję, w tym dotyczący pomocy technicznej (art. 18 pkt 1), albo projekt którego wybór odbywa się na zasadach określonych w art. 20–25 projektowanej ustawy (art. 18 pkt 2).

Art. 19 projektu ustawy określa tryb postępowania w przypadku gdy do dofinansowania ma być wybrany projekt zgłoszony do objęcia wsparciem ze środków pieniężnych planu społeczno-klimatycznego przez podmiot jednoznacznie określony ze względu na charakter lub cel projektu, wskazany przez właściwą instytucję, w tym dotyczący pomocy technicznej. W takim przypadku właściwa instytucja wzywa wnioskodawcę do zgłoszenia projektu do objęcia wsparciem ze środków planu społeczno-klimatycznego, określając jednocześnie w wezwaniu m.in. termin realizacji projektu, maksymalny budżet projektu, warunki kluczowe wynikające z planu społeczno-klimatycznego, termin na zgłoszenie projektu.

Właściwa instytucja weryfikuje zgłoszenie projektu do objęcia wsparciem ze środków pieniężnych planu społeczno-klimatycznego w zakresie jego zgodności z wezwaniem. Po dokonaniu takiej weryfikacji właściwa instytucja informuje wnioskodawcę o jej wyniku, a w przypadku wybrania projektu do dofinansowania z planu społeczno-klimatycznego podaje do publicznej wiadomości, w szczególności na swojej stronie internetowej, informację o tym projekcie.

Natomiast do projektów, o których mowa w art. 18 pkt 2 projektu ustawy, jak zostało to wskazane w tym przepisie, będą miały zastosowanie zasady określone w art. 20–25.

W art. 20 projektu ustawy wskazane zostało, że właściwa instytucja przyjmuje regulamin wyboru projektów do dofinansowania z planu społeczno-klimatycznego oraz podaje go do publicznej wiadomości, w szczególności na swojej stronie internetowej. Regulamin ten, określa w szczególności:

- 1) kwotę przeznaczoną na dofinansowanie projektów;
- 2) kryteria wyboru projektów;
- 3) termin i sposób składania w systemie teleinformatycznym wniosków o dofinansowanie projektów z planu społeczno-klimatycznego;
- 4) opis procedury oceny projektów;
- 5) opis procedury ponownej oceny projektów;
- 6) czynności, które powinny zostać dokonane przed zawarciem umowy o dofinansowanie projektu lub podjęciem decyzji o dofinansowaniu projektu, oraz termin ich dokonania.

Regulamin wyboru projektów nie może być zmieniany przez właściwą instytucję w zakresie kryteriów wyboru projektów, chyba że konieczność takiej zmiany wynika z przepisów odrębnych. Ponadto, właściwa instytucja nie może zmieniać regulaminu wyboru projektów po zakończeniu postępowania w zakresie wyboru projektów do dofinansowania, z wyjątkiem zmian dotyczących kwoty przeznaczonej na ich dofinansowanie.

W przypadku wprowadzenia zmian w regulaminie wyboru projektów właściwa instytucja podaje je do publicznej wiadomości, w szczególności na swojej stronie internetowej, wraz z ich uzasadnieniem i terminem, od którego są one stosowane.

Zgodnie z art. 21 i art. 22 projektu ustawy właściwa instytucja ocenia projekty w zakresie spełniania kryteriów wyboru projektów. Niezwłocznie po dokonaniu oceny projektu właściwa instytucja informuje wnioskodawcę o wyniku tej oceny, wskazując czy projekt został wybrany do dofinansowania. Po zakończeniu postępowania w zakresie wyboru projektów do dofinansowania właściwa instytucja podaje do publicznej wiadomości, w szczególności na swojej stronie internetowej, wyniki oceny projektów, z wyróżnieniem projektów wybranych do dofinansowania.

W art. 23 projektu ustawy uregulowana została procedura odwoławcza w przypadku niewybrania projektu do dofinansowania. Wnioskodawcy – w przypadku niewybrania jego projektu do dofinansowania – będzie przysługiwał wniosek o ponowną ocenę projektu, która będzie się odbywała w trybie określonym w projekcie ustawy (a nie w trybie ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego). Procedura ta nie wstrzymuje zawierania umów o dofinansowanie projektu z planu społeczno-klimatycznego z wnioskodawcami, których projekty zostały wybrane do dofinansowania.

W przypadku rozpatrzenia wniosku o ponowną ocenę projektu, którego skutkiem będzie niewybranie projektu do dofinansowania albo pozostawienie wniosku bez rozpatrzenia – wnioskodawcy będzie przysługiwała skarga do sądu administracyjnego (art. 26 ust. 1 projektu ustawy). Skarga jest wnoszona przez wnioskodawcę w terminie 14 dni od dnia otrzymania informacji, o której mowa w art. 23 ust. 4 lub 6 projektu ustawy, bezpośrednio do wojewódzkiego sądu administracyjnego wraz z kompletną dokumentacją w sprawie. Skarga podlega wpisowi stałemu. W przypadku wniesienia skargi odpowiednie zastosowanie mają przepisy art. 30c ust. 2a–6 oraz art. 30d–30i ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

W art. 24 projektu ustawy uregulowane zostały przypadki, w których właściwa instytucja unieważnia postępowanie w zakresie wyboru projektów do dofinansowania. Będzie to miało miejsce, jeżeli:

- 1) w terminie składania wniosków o dofinansowanie projektu nie złożono wniosku, lub
- 2) wystąpiła istotna zmiana okoliczności powodująca, że wybór projektów do dofinansowania nie leży w interesie publicznym, czego nie można było wcześniej przewidzieć, lub
- 3) postępowanie obciążone jest niemożliwą do usunięcia wadą prawną.

W takim przypadku właściwa instytucja podaje do publicznej wiadomości informację o unieważnieniu postępowania w zakresie wyboru projektów do dofinansowania oraz jego przyczynach na swojej stronie internetowej. Informacja ta nie stanowi podstawy do wniesienia wniosku o ponowną ocenę projektu.

Art. 27 projektu ustawy wskazane zostało, że w ramach planu społeczno-klimatycznego mogą być realizowane projekty grantowe. Właściwa instytucja zatwierdza procedury dotyczące realizacji takiego projektu opracowane przez beneficjenta projektu grantowego. W przypadku takich projektów beneficjent odpowiada w szczególności za:

- 1) realizację projektu grantowego zgodnie z założonym celem;
- 2) przygotowanie i przekazanie właściwej instytucji propozycji kryteriów wyboru grantobiorców;
- 3) dokonywanie wyboru grantobiorców w oparciu o określone kryteria, z uwzględnieniem zasady przejrzystości, rzetelności, bezstronności i równego traktowania podmiotów;
- 4) zawieranie z grantobiorcami umów o powierzenie grantu;
- 5) rozliczanie wydatków poniesionych przez grantobiorców;
- 6) monitorowanie realizacji zadań przez grantobiorców;
- 7) kontrolę realizacji zadań przez grantobiorców;
- 8) odzyskiwanie grantów w przypadku ich wykorzystania niezgodnie z umową o powierzenie grantu.

Jednocześnie, w celu realizacji projektu grantowego, beneficjent zawiera z grantobiorcą umowę o powierzenie grantu, która określa w szczególności:

- 1) cel projektu grantowego i zadania grantobiorcy objęte grantem;
- 2) kwotę grantu i wkładu własnego grantobiorcy;
- 3) warunki przekazania i rozliczenia grantu, w tym warunki rozliczania wydatków przez grantobiorcę;
- 4) zobowiązanie do zwrotu grantu w przypadku wykorzystania go niezgodnie z umową o powierzenie grantu;
- 5) zobowiązanie do poddania się audytom lub kontrolom prowadzonym przez beneficjenta projektu grantowego lub uprawnione podmioty, o których mowa w projektowanej ustawie.

W art. 28 projektu ustawy uregulowane zostało, że podstawą objęcia projektu dofinansowaniem może być umowa o dofinansowanie projektu albo decyzja o dofinansowaniu projektu. Stroną umowy może być wyłącznie wnioskodawca, którego projekt został wybrany do dofinansowania. W sytuacji, w której dany podmiot sektora finansów publicznych jest jednocześnie instytucją udzielającą dofinansowania i wnioskodawcą, podstawą objęcia go dofinansowaniem będzie decyzja o dofinansowaniu projektu.

Umowa o dofinansowanie projektu, zawierająca co najmniej elementy, o których mowa odpowiednio w art. 206 ust. 2 i 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, określa formy zabezpieczeń należytego wykonania wynikających z niej zobowiązań, jeżeli właściwa instytucja uzna to za zasadne, mając na uwadze charakter i cel projektu.

Umowa o dofinansowanie projektu nie może być zawarta, a decyzja o dofinansowaniu projektu nie może być podjęta, w przypadku gdy:

- 1) wnioskodawca zrezygnował z dofinansowania;
- 2) doszło do unieważnienia postępowania w zakresie wyboru projektów;
- 3) wnioskodawca nie dokonał w określonym terminie czynności, które powinny zostać dokonane przed zawarciem umowy o dofinansowanie projektu lub podjęciem decyzji o dofinansowaniu projektu.

W art. 28 ust. 4 projektu ustawy wprost uregulowano sytuacje, w których właściwa instytucja może odmówić zawarcia umowy o dofinansowanie projektu albo odmówić podjęcia decyzji o dofinansowaniu projektu. Przepis ten stanowi ochronę przed ryzykiem niewłaściwego wykorzystania środków publicznych, w sytuacji, gdy o wsparcie wnioskuje podmioty, które na etapie ubiegania się o pomoc finansową korzystają lub korzystały z dofinansowania ze środków publicznych w sposób nieprawidłowy, skutkujący wszczęciem i prowadzeniem postępowania karnego lub karnego skarbowego o przestępstwa, o których mowa w zaproponowanym przepisie. Z uwagi na długotrwałość procedur i wielowątkowość takich postępowań, niejednokrotnie dochodzi do sytuacji, w której zanim dojdzie do ustalenia odpowiedzialności karnej w prawomocnym wyroku skazującym, te same lub powiązane podmioty i osoby ubiegają się o kolejne środki publiczne. Dlatego też, na podstawie zaobserwowanej praktyki proponuje się przyznanie właściwym instytucjom uprawnienia do odmowy zawarcia umowy o dofinansowanie projektu albo podjęcia decyzji o dofinansowaniu projektu i w konsekwencji odmowy przyznania środków publicznych takim podmiotom. Ponadto, aby wyeliminować powyżej opisane sytuacje, w art. 28 ust. 6 projektu ustawy zobligowano właściwe instytucje do niezwłocznego informowania właściwych organów ścigania, w razie pozyskania przez te instytucje informacji o okolicznościach wskazujących na możliwość popełnienia przez wnioskodawcę przestępstwa, o którym mowa w art. 28 ust. 4 projektu ustawy.

W art. 28 ust. 7 projektu ustawy wskazane zostały przypadki, w których właściwa instytucja ma obowiązek poinformowania o przyczynach braku możliwości zawarcia umowy o dofinansowanie projektu lub podjęcia decyzji o dofinansowaniu projektu.

Natomiast w art. 28 ust. 8 projektu ustawy wskazano podstawę do ponownego skierowania projektu do oceny w określonym zakresie już po wybraniu go do dofinansowania, a przed zawarciem umowy o dofinansowanie projektu albo podjęciem decyzji o dofinansowaniu projektu. Może mieć to miejsce w przypadku, gdy właściwa instytucja poweźmie wiedzę na temat okoliczności mogących mieć negatywny wpływ na wynik oceny danego projektu. W takim przypadku do ponownej oceny projektu odpowiednie zastosowanie będą miały przepisy art. 18–25 projektu ustawy.

Zgodnie z art. 28 ust. 9 projektu ustawy projekt objęty dofinansowaniem może być zmieniony za zgodą właściwej instytucji, jeżeli:

- 1) zmiany nie wpłynęłyby na wynik oceny projektu w sposób, który skutkowałby niewybraniem projektu do dofinansowania, albo
- 2) zmiany wynikają z wystąpienia okoliczności niezależnych od beneficjenta, których nie mógł przewidzieć, działając z należytą starannością, oraz zmieniony projekt w wystarczającym stopniu będzie przyczyniał się do realizacji celów planu społeczno-klimatycznego.

Rozdział 10. Ponowne wykorzystanie wsparcia zwrotnego (art. 29)

Zgodnie z art. 29 projektu ustawy środki pieniężne stanowiące dofinansowanie przekazane na realizację inwestycji lub środka albo ich części, w formie wsparcia zwrotnego, po wykonaniu zobowiązań wynikających z umowy o dofinansowanie projektu albo decyzji o dofinansowaniu projektu, oraz odsetki i inne przychody, a także zyski powstałe na skutek obrotu tymi środkami, będą podlegały zwrotowi na rachunek wskazany przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego i będą mogły być ponownie wykorzystane w formie wsparcia zwrotnego na realizację celów wskazanych przez tego ministra.

Dysponentem tych środków będzie minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego. Środki te, zgodnie z art. 29 ust. 4 i 5 projektu ustawy, nie będą stanowiły dochodu dysponenta ani podmiotów, którym mogą być przekazywane w celu ponownego wykorzystania, oraz będą wydatkowane i rozliczane przez te podmioty na warunkach określonych w umowach lub porozumieniach zawieranych przez dysponenta z tymi podmiotami. Wśród elementów tych umów lub porozumień projekt ustawy wskazuje m.in.:

- cele, na jakie zostaną przeznaczone środki pieniężne, o których mowa w art. 29 ust. 1 projektu ustawy,
- mechanizmy zapewniające efektywność wykorzystania tych środków,
- warunki wycofania tych środków,
- koszty zarządzania środkami pieniężnymi, o których mowa w art. 29 ust. 1 projektu ustawy, i opłaty za zarządzanie tymi środkami pieniężnymi.

Rozdział 11. Przetwarzanie danych osobowych i dostęp do rejestrów (art. 30–36)

W art. 30 projektu ustawy określony został cel przetwarzania danych osobowych w związku z realizacją planu społeczno-klimatycznego oraz podmioty mogące przetwarzać takie dane. Dane osobowe będą przetwarzane w celu realizacji, kontroli, audytu i ewaluacji planu społeczno-klimatycznego na zasadach określonych w projektowanej ustawie oraz w rozporządzeniu SFK.

Podmiotami uprawnionymi do przetwarzania danych osobowych w ww. celu – pełniącymi rolę administratorów tych danych w rozumieniu art. 4 pkt 7 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „RODO” – będą minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego, minister właściwy do

spraw finansów publicznych, instytucje pośredniczące, instytucje wdrażające, podmioty wnioskujące o dofinansowanie oraz beneficjenci.

Zakres obowiązków podmiotów pełniących funkcje administratorów danych wynika bezpośrednio z RODO. Administratorzy przetwarzają dane osobowe zgodnie z przepisami RODO. Każdy z administratorów w swoim zakresie wypełnia obowiązki nałożone na niego przez RODO, w tym:

- ustala cele i sposoby przetwarzania danych,
- zapewnia przestrzeganie przepisów i rozliczalność (zgodność z prawem, rzetelność i przejrzystość, ograniczenie celu, minimalizację danych, prawidłowość, ograniczenie przechowywania, integralność i poufność),
- realizuje uprawnienia osób, których dane dotyczą,
- zapewnia środki techniczne i organizacyjne umożliwiające należyte zabezpieczenie danych osobowych, wymagane przepisami prawa,
- ponosi odpowiedzialność za szkody powstałe w związku z niezgodnym z prawem przetwarzaniem danych osobowych.

Na podmiotach pełniących role administratorów danych spoczywa obowiązek minimalizacji przetwarzanych danych, z którego wynika, że administratorzy przetwarzają dane osobowe tylko w takim zakresie, jaki jest niezbędny do realizacji ciężących na nich zadań wynikających z rozporządzeń unijnych i prawa krajowego.

Zgodnie z art. 32 projektu ustawy uregulowano kwestię dostępu do danych osobowych i informacji gromadzonych przez administratorów. Regulacja ta ma na celu zapewnienie właściwym podmiotom dostępu do danych osobowych bez konieczności zawierania dodatkowych umów i porozumień w tym zakresie.

Podmiotami, którym dostęp do danych osobowych i informacji będzie przysługiwał będą minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego, minister właściwy do spraw finansów publicznych, instytucje pośredniczące, instytucje wdrażające, instytucja audytowa oraz właściwe jednostki organizacyjne Krajowej Administracji Skarbowej, a także podmiotom, którym wymienione podmioty powierzają realizację zadań na podstawie odrębnej umowy, w zakresie niezbędnym do realizacji ich zadań wynikających z przepisów ustawy.

W systemie realizacji planu społeczno-klimatycznego mogą być wykorzystywane systemy teleinformatyczne, dlatego też w art. 33 projektu ustawy określono, że administratorzy mogą gromadzić i przetwarzać dane osobowe w tych systemach. Ponadto, wskazane zostało, że podmioty wskazane w art. 32 projektu ustawy, udostępniają sobie nawzajem dane osobowe w zakresie niezbędnym do realizacji przez nich zadań, w tym przy pomocy tych systemów teleinformatycznych.

W art. 34 projektu ustawy określono, że dane osobowe będą przechowywane przez okres niezbędny do realizacji, kontroli, audytu i ewaluacji planu społeczno-klimatycznego na zasadach określonych w ustawie lub rozporządzeniu SFK.

Administratorzy danych będą mieli możliwość skorzystania z art. 89 ust. 1 RODO¹⁾.

¹⁾ Zgodnie z art. 89 ust. 1 RODO przetwarzanie do celów archiwalnych w interesie publicznym, do celów badań naukowych lub historycznych lub do celów statystycznych podlega odpowiednim zabezpieczeniom dla praw

Tym samym, projektodawca korzysta z prawnie dozwolonej możliwości nieregulowania szczegółowo kwestii okresu przechowywania danych²⁾.

Mając na uwadze konieczność zapewnienia instytucjom, o których mowa w rozdziale 4 projektu ustawy, dostępu do danych niezbędnych do realizacji, kontroli, audytu i ewaluacji planu społeczno-klimatycznego na zasadach określonych w projektowanej ustawie lub rozporządzeniu SFK, w art. 35 ust. 1 projektu ustawy przewidziano, że minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego, minister właściwy do spraw finansów publicznych, instytucje pośredniczące, instytucje wdrażające, instytucja audytowa w zakresie niezbędnym do realizacji ww. celów korzystają z informacji, w tym danych osobowych, zawartych w rejestrach, w tym rejestrach publicznych. Rejestry, z których informacje, w tym dane osobowe, mogą być pozyskiwane, zostały wskazane przez odesłanie do rejestrów określonych w art. 92 ust. 2 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027, zaś do dostępu do tych rejestrów odpowiednie zastosowanie będą miały przepisy art. 92 ust. 3–5 tej ustawy. Oznacza to, że dostęp do informacji zawartych w rejestrach będzie nieodpłatny, natomiast warunki przekazywania, udostępniania lub wymiany informacji, w drodze teletransmisji lub przez usługę sieciową będą definiowane w porozumieniach zawieranych z gestorami rejestrów, chyba że zawarcie takiego porozumienia nie będzie wymagane.

Informacje zawarte w rejestrach, do których dostęp będą miały podmioty wskazane w art. 35 ust. 1 projektu ustawy, mogą obejmować tajemnice prawnie chronione. W takim przypadku, dostęp może być ograniczony do informacji wytworzonych na podstawie informacji zawartych w tych rejestrach w zakresie nienaruszającym tajemnicy uregulowanej w przepisach odrębnych.

Jednocześnie w art. 35 ust. 4 projektu ustawy wskazane zostało, że udostępnienie danych zawartych w centralnym rejestrze danych podatkowych podmiotom, o których mowa w art. 35 ust. 1 projektu ustawy oraz ich przetwarzanie przez te podmioty, nie będzie stanowiło naruszenia przepisów o tajemnicy skarbowej, o których mowa w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2025 r. poz. 111, z późn. zm.).

Art. 36 projektu ustawy daje możliwość dostępu do informacji i danych pochodzących z ww. rejestrów, o których mowa w art. 92 ust. 2, również podmiotom innym, niż wskazane w art. 35 ust. 1 projektu ustawy, w celu weryfikacji przez te podmioty statusu przedsiębiorstwa, w tym jego wielkości, dla potrzeb udzielania pomocy publicznej, pomocy *de minimis* lub pomocy *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie – w zakresie niezbędnym do dokonania tej weryfikacji. Podstawą dostępu do tych informacji i danych będzie uprzednie zawarcie z przez te podmioty porozumień z gestorami rejestrów. Do tych porozumień zastosowanie znajdą odpowiednio przepisy art. 92 ust. 4–7 z dnia 28 kwietnia 2022 r.

i wolności osoby, której dane dotyczą, zgodnie z tym rozporządzeniem. Zabezpieczenia te polegają na wdrożeniu środków technicznych i organizacyjnych zapewniających poszanowanie zasady minimalizacji danych. Środki te mogą też obejmować pseudonimizację danych, o ile pozwala ona realizować powyższe cele. Jeżeli cele te można zrealizować w drodze dalszego przetwarzania danych, które nie pozwalają albo przestały pozwalać na zidentyfikować osoby, której dane dotyczą, cele należy realizować w ten sposób.

²⁾ Zgodnie z motywem 45 RODO.

o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027.

Rozdział 12. Eksperci (art. 37)

Zgodnie z art. 37 ust. 1 projektu ustawy właściwa instytucja będzie mogła wyznaczyć ekspertów do udziału w wykonywaniu jej zadań związanych z wyborem projektów do dofinansowania lub z procedurą ponownej oceny projektów lub wynikających z umowy o dofinansowanie projektu albo decyzji o dofinansowaniu projektu.

Instytucja ta będzie mogła wyznaczyć wyłącznie eksperta wpisanego do wykazu ekspertów prowadzonego w związku z realizacją planu społeczno-klimatycznego lub wykazu ekspertów prowadzonego na podstawie art. 81 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 oraz będzie określała rolę eksperta do udziału w wykonywaniu ww. zadań.

Zgodnie z art. 37 ust. 4 projektu ustawy do ekspertów będą miały odpowiednie zastosowanie art. 81–85 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027.

Rozdział 13. Zmiany w przepisach obowiązujących (art. 38–40)

Konsekwencją proponowanych rozwiązań będzie konieczność dokonania odpowiednich zmian w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, w ustawie z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 oraz – w zależności od specyfiki wskazanych w ramach planu społeczno-klimatycznego środków lub inwestycji – w ustawach będących we właściwości ministrów zaangażowanych w realizację tego planu.

Rozdział 14. Przepis przejściowy i przepis końcowy (art. 41 i art. 42)

W art. 41 projektu ustawy wskazane zostało, że plan społeczno-klimatyczny przyjęty na podstawie art. 141 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju staje się planem społeczno-klimatycznym, o którym mowa w art. 2 pkt 13 projektu ustawy.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) przewidziano standardowy okres *vacatio legis* – 14 dni (art. 42 projektu ustawy).

Informacje dodatkowe

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie wymaga przedłożenia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji lub uzgodnienia.

Projekt ustawy będzie miał pozytywny wpływ na działalność mikroprzedsiębiorców.

Projekt ustawy nie zawiera norm technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.). W związku z powyższym nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w tych przepisach.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806, z późn. zm.) projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.